

A TENGERPART

NAPILAP.

IV évfolyam.

FIUME, Péntek, 1907. szeptember 20.

211. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

RIVA SZAPARY, ADRIA-PALOTA.

TELEFON 224. SZÁM.

Előfizetési ár:

Egész évre . . . 24 kor. Negyedévre . . . 6 kor.

Félévre . . . 12 kor. Egy hónapra . . . 2 kor.

Egyes szám ára 6 fillér.

HIRDETÉSEKET

a kiadóhivatal mérsékelt áron számít.

Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 40 fillér.

Magyar rappresentanték.

A „harmadik faktor” „parlamentje” holnap nyílik meg. Ez a kétszeres idézet pedig nem cifraságnak lett papirosra vetve. A faktor szó is, a *parlament* elnevezés is avégből íródott le, hogy sok szóbeszéd helyett feltüntesse Fiuménak azon beteges szokását, amelyben magát mindenkor egy különálló politikai testnek tünteti fel, amely a helytartósági szabályrendeletek kisdud labyrinthusában, a statutumokban végezheti tengerparti sétáit, hanem törvényhozó-testülete, amely maga határozza meg azon szabályzatokat, amelyek a város szekerét — hátramozdítják. Amíg pedig a városi képviselőtestület a politikai rémképek sokaságát festi a falra, teljesen elhanyagolja azokat a kérdéseket, amelyek a város polgárságának anyagi érdekeit vinnék előbbre, a megélhetést ténnyé könnyűvé, a haluzsorát biztosabb alapokra. Ezek volnának a nagyra-becsült képviselőtestület kötelességei, amiket persze esze ágában sincs teljesíteni. Jólakott urak terpeszkednek benn a képviselőtestület székein, akik éppen a haluzsorán, a nehéz megélhetési viszonyok jövedelmező fundamentumain gazdagodtak meg.

Ezzel aztán kettős kár ér bennünket, hogy gazdaságilag elhanyagolt marad a város politikailag meg sokszor oly zavarokat idéz elő, hogy a magyar kormány nem által velük a szó legszorosabb értelmében, diplomáciai tanácskozásokat folytatni és ankéteket nyélbe ütni. Ilyenkor a városi képviselőtestületben egymást érik az ellenünk való sérelmek, amikért még nem vettünk elégtételt magunknak. Valószínűleg azon jó szokásunk miatt, hogy hozzánk nem méltó ellenségeknél még a támadását se vizsgonozzuk. Nem szabad azonban a számításon kívül hagynunk azt a körülményt, hogy Fiume városi képviselőtestületében végbemenő politikai okvetlenségeket megnagyított képen ki szokták vinni az olaszországi sajtóba, ahol ugy a elragalmazzák a magyar kormányt, amely mellesleg legyen megjegyezve, végtelen nyugalommal nézi a fiumei nemzetellenes mozgalmakat, hogy Kossuth Ferenc legyen a talpán, aki a szegyet lemossa rólunk Olaszhon fiai előtt, akik iránt érthető nagy a mi szimpátiánk. Az irredenta lapok egész fejezeteket írnak a magyar állam törvénytelen és a Fiume olaszágát elnyomó magatartásáról. Ily módon rágalmozza el a fiumei hazafias olaszág az anyaországot idegen állam előtt. A fiumei magyarság mellözése és megsértése pedig elmaradhatatlanul napirenden van a képviselőtestületben, ahol egy-egy berugott városatya borizú szónoklatára viharosan tombol az egész karzat, amely szintén egyik főpolitikai faktora ennek a hírhedt városnak.

Bennünket tehát éppenséggel csak az érdekel, hogy mennyire pirit reánk gyakorta a rappresentanza s mennyire tudjuk ezeket a badar sértéseket visszavágni. A sajtó nem szerzhet mindenért elégtételt. Egy képviselőtestületben elhangzott sérelemért pedig elégtételt csupán a képviselőtestületben szerezhetünk. Erre valók volnának a mi fiumei magyar rappresentanték, akik sohasem szokták abban a testületben jelenlétüket elárulni. Főképpen nem közérdekű és hazafias felszólalásaikkal, amik leginkább akkor maradnak el, ha szükség volna azokra. Talán el se mennek az ülésekre, vagy, ha elmennek nem teljesítik azt a kötelességet, amelyek nem teljesítése méltán nehezedik az ő lelkiismeretükre.

Kérdés ezek után, mi érdekünk van abban, hogy ezek az urak az városi képviselőtestületnek. Az csak nem lehet a magyarság érdeke, hogy a hiúságukat emelje s e mellett tőlük semmi védelemben nem részesüljön a megtámadtatás esetén. A városi képviselőtestületben a magyarsággal egy sorban támadni szokták a kormányt, annak egyes tagjait, a finmei kormányzóságot s külön magát a fiumei kormányzót is. Olyankor pedig a magyar rappresentanték befagyotta szájuk. Meg se mernek mukkanni, nehogy a karzat kifutyljulje őket, vagy elveszítsék hasznos népszerűségüket a város autonomista polgársága előtt.

Igy sokkal többet érne nekünk, ha senkik által se volnánk képviselve a képviselőtestületben. Ebben a formában pedig megvolna a szavunk, ami minduntalan bennünk reked, megvolna az elégtétel, amit soha sem szerzünk meg. Ezeknek a magyar rappresentantéknak pedig hiában való az az ellenvetésük hasonló vádakra, hogy nincsen pártjuk a képviselőtestületben s így nem érvényesíthetik az ő agyon-titkolt akarataikat. Akkor pártjuk ugysem lehet soha, hogy ezeknek az akarataknak érvényt szerezhessenek. Arra pedig nem is akarunk gondolni, hogy ők védelmezők nélkül nem mernének ellenük, ha kell, felszólalni. Anyyira tán nem fajult el a „harmadik faktor” képviselőtestülete, hogy ott ne lehessen felszólalni a testi épség megkockáztatása nélkül! Ezt már csak azért sem tételezzük fel, mert ehhez némi — bátorságra is volna szükség, ami odabent és idekint csakis abban nyilvánul meg, hogy a mellüket, a saját mellüket verik a jeles urak.

Mi pedig nagy hasznát vehetnők annak, ha egy-egy sértő határozatára a képviselőtestületnek, felhangzanék az ellenvetés a magyar rappresentanték oldaláról. Az ilyen felszólalást az egész ország megbecsülné. Ezek azonban vermes remények. A magyar rappresentanték szelid hallgatással akadják kiérdemelni azt a

helyet, amit a képviselőtestületben elfoglalnak. Hogy nekik abból mi hasznuk van, azt nem tudjuk; nekünk azonban nincsen hasznuk belőle, ezt régen tudjuk.

Mindezeket pedig elpanaszoljuk most, a képviselőtestület megnyitásakor. Eső előtt poroljuk a köpönyeget, mert azt hisszük, hogy így eső után kevesebb lelkiismeretfurdalással fog-tovább porolni.

Mit tegyen

a fumei vasutas?

Készséggel adunk helyet lapunkban Fábrián László dr. vasuti titkár cikkének, valamint Fodor Armin elnök nyilatkozatának, de nem tagadtuk volna meg Kotórmán István nyilatkozatának közlését sem. Itt az adiatur et altre pars elvét kell szem előtt tartani. A tény, hogy a vasutas szövetség ellen akció indult meg, lapunk utján immár köztudomásúvá vált. Fábrián dr. volt az, aki első ízben mondott véleményét az akcióról. Fodor Armin, a fiumei kerület elnöke pedig feltárta a mozgalom mibenlétét. E szerint az akció komoly, mert több vasutas magáévá tette a kilépés és a socialista táborhoz való csatlakozás eszméjét. Hogy azután az akció helyes uton halad-e, avagy veszedelembé sodorja-e a kilépő vasutasokat, az más lapra tartozik. Egyelőre csak snnyit lehetett megállapítani, hogy mozgolódásról, bomlási kísérletről csakugyan szó lehet.

Eltekintve most minden személyes októl, talán jó lesz, ha tisztázzuk azt a kérdést, hogy milyen szervezetben érvényesülhetnek az ország vasutasainak érdekei a legkedvezőbbben. Van-e mód arra, hogy a szövetség bomlása esetén a vasutasok jobban élhessenek szociális érdekeik kivívásának. Ezek mind olyan kérdések, amelyek megérdemlik, hogy a vasutasok gondolkozzanak felettük. Meg kell azonban említenünk, hogy a fiumei vasutasoknak egyes kérdésekben másképpen kell vélekedniük, mint az ország többi vasutasainak. Első sorban is olyan városban élnek, ahol a magyarságon kívül szemben találják magukat több horvát kartársukkal. De a l-kosság különböző nemzetisége is más taktikát kíván a vasutasoktól, ha azt akarják, hogy hatalmas testületük imponáló erővel lépjen tel.

A fiumei vasutaság elsősorban is magyarságával tűnjön fel. Hiszen tudvalevő dolog, hogy a magyarság egy nagy hányadát a vasutasok alkotják.

Ebben a városban szörnyen nehéz a megélhetés. Drága a lakás, drága a hus, az élelmiszer s általában minden szükségleti cikk. Az élelmiszer drágaságon ugyan már segítettek, azaz, hogy segített: a szövetség! Megoldásra vár azonban még több jóléti intézménynek a megvalósítása, amire szintén a szövetség vállalkozott. Így napirenden van most a lakáskérdés megoldása, azután a mézarszék föllállítása, amelynek révén olcsó hushoz juthat a vasutas. A szövetség fiumei kerületének vezetősége tehát a helyes uton jár, amikor első sorban is a megélhetést akarja megkönnyíteni. Ha ezeket megoldotta, jöhet a többi: Az állandó nagy klubhelyiség, nagy könyvtár, kirándulások, multságok, társas összejövetelek, felolvasások rendezése stb. Ugy értesülünk, hogy ezekre is sor kerül.

Ezek után most már föltehető a kérdés, hogy mi szükség van itt a jól működő szövet-

ségnek fölbomlására, mi szükség lehet arra, hogy a fiumei vasutasokat behajszolják egy lehetetlen és kétes állapotba. Erre nézve adhatna egy kis felvilágosítást Kotormán ur. Már maga az a tény, hogy a Szövetség tető alá juttatta a rég vajdó fizetésrendezést, olyan eredménnyel dicsekedhetik, ami fölé a piros kendő lobogtatásával.

A vasutas, igenis, legyen szocialista. De nem a nagy nemzetközi táborban, hanem a maga szervezetében, a Szövetségben. Ott küzdjön a korrupt állapotok, a felsőbbsség terrorizmusa, a munka nem respektálása és hasonló bajok ellen. Egyebet a nagy nemzetközi tábor sem adhat nekik, mint támogatást. Erre pedig a magyar vasutas társadalomnak nincs szüksége. Az kivívhat mindent, ha megvan az egyetértés, az összetartás minden vonalon.

Az erők szétforgácsolásában van a veszedelem. Ettől kell óvakodni a vasutasoknak. Mert csak addig jelképezik a hatalmat, amíg összetartanak, amíg magukénak vallják azt a szocialista jelszót: Egy mindenkiért és mindenki egyért.

Most pedig valljuk meg: a fiumei vasutasok még meg sem kísérelték, hogy társadalmilag és politikailag szervezettek is legyenek. A mostani klubhelyiségük csak arra való, hogy ott a választmány összeülhessen, vagy hogy a hivatalos ügyeket intézzék. Ezen a bajon sürgősen segíteniük kell.

A fent elmondott dolgokat csakis a vasutasok iránt táplált rokonszenvünk és szeretetünk sugalták. Azt tartanók a legnagyobb eredménynek, ha ezeket minden vasutas a magáénak vallaná és ennek érdekében működne közre minden fiumei vasutas.

Sikkasztás Cirkvenicában.

Adókezelés

vagy

adóelkezelés!

Hamisított utlevelek. — Katonaszabadítás. — Kincstári tulajdonok eladása. Stb. stb.

— Saját tudósítónktól. —

A cirkvenicai uri társaságokat most nagy izgalomban tartják azok a visszaélések, amiknek főkolompója a kerületi főnök, *Klučič* ur, akit eddig csupán pezsgős mulatózásai révén ismertünk. Mielőtt a hallatlan visszaélések változatos felsorolásába fogoznánk, megemlítjük *Klučič* ur dicsőségére, hogy nagy lábon élt s mert nem teremtette őt az isten miliomosnak — sikkasztónak csapott föl. A legszebb pezsgős vacsorája természetesen az volt, amikor tavaly nagy és diszes társasággal egyetemben együtt mulatott Fiume új kormányzójával, aki sorra látogatván a hatáskörébe tartozó horvát területeket, Cirkvenicába is beköszöntött. Reggelig folyt a pezsgő. *Klučič* ur a kormányzó jobb-ján emelgette gyönyörű poharát, gondtalanul, nem tudván, hogy nemsokára a vizsgálati fogás ölébe kerül, ahol pezsgő ugyan nincs, zártkörű társaság azonban van.

A cirkvenicai járásban évek óta tartó tervszerűen végzett sikkasztások az államot nagy összeg erejéig megkárosították. Az ogulini pénzügyi igazgatóság szerzett tudomást a dologról és szigorú vizsgálatot rendelt el. Ennek most megfelelő eredménye lett. Kiderült, hogy a kerületi elöljáró több köztisztviselővel szövetkezve, tervszerűen félrevezette a pénzügyi hatóságot és az évek óta beszédett állami adót megdézsmálva szolgáltatva be az adóhivatalba. Tekintve, hogy ez a család esztendőket óta az egész kerületben folyt, tetemes összeggel károsították meg a magyar államot.

A sikkasztásban főrésze volt a kerületi főnöknek, akit néhány hónappal ezelőtt más-nemű panamai miatt Cirkvenicából Belovárra — helyezték át. Segítőtársa egy magasrangú köztisztviselőnek a rokona volt. De még többben is kompromittálva vannak a dologban, akik ellen most folyik a vizsgálat. Az állami adókezelésén kívül egyéb módon is rut visszaéléseket követett el a kerületi főnök szervezett klikkja. Így *Amarikába* szóló utlevelek jogtalan kiadásával szereztek maguknak pénzt és az egész vidéket boldogították a parasztsókkal.

Ezt a műveletet olyan szemérmetlenül

üztek, hogy a vidéken már nem volt hadköteles legényember, akit a sorozó bizottság elé lehetett volna állítani. A környékről minden épkézláb férfi kivándorolt Amerikába és egész tömege van a közönségnek, ahol csak néhány öreg ember és asszony népség maradt. A nagy férfihány az ideai sorozás alkalmával öltött különösen figyelmebe a katonai hatóságnak, és jelentésére a hadügyminisztérium szigorú vizsgálatot követelt a vármegyei hatóságtól.

Igy tudódott ki, hogy milyen visszaéléseket követtek el az utlevelek kiadásánál, amit a legridegebb iparszerűséggel Ledenice község jegyzője végzett. Az alispán a jegyzőt fölfüggesztette állásától és átadta az ügyészségnek, amely most gyűjti egybe a terhelő bizonyítékokat. A bűnös klikk emberei még *közérdők és telkek eladásával is üzérkedtek*. Mesterkedésüket esztendőket során annyi irányban folytatták, hogy a most végzett vizsgálat, amely a vármegyei hatóságot, a kerületi főnökséget, bíróságot, pénzügyigazgatóságot és ügyészséget egyaránt foglalkoztatja, egyre *ujabb és meglepőbb részleteket derít föl*. Jellemző a kerület korrupsziójára, hogy a vizsgálatot *meghúsítani akarják* és különösen féltett érdekből eltussolni szeretnék az egész dolgot. Az ügyről különben jelentést kapott a pénzügyminisztérium is, amely bizonyára nem engedi meg, hogy büntetlenül maradjanak az állam megrontására szövetkezett banda tagjai.

UJDONSÁGOK.

— **Rappresentanza.** A városi képviselőtestület ma délután 6 órakor *Luppis* A. F. alpolgármester elnöklésével ülést tart, amelynek napirendjén a következő pontok szerepelnek: A jegyzőkönyv hitelesítése. Bejelentések, közlések, interpellációk. A városi szegényháznak kórházzá való átalakítása. Egy új gyári vállalat engedélyezésének kérdése. Egy 80,000 koronás kölcsön felvétele a villamosvasutó áramtelepének erősítésére. Az új Volosca-utcai olajipar társaság kérvénye a gyárnak a vasúti állomással iparvágány segítségével való összeköttetésére. A Salute utca szabályozásának kérdése. A St. Vito ünnepség szervező-bizottság segélyt kér deficitjének fedezésére. Az Operaia és meghosszabbított Caserma utcák szabályozása. Ugyanez a Belvederen is. Egy 62,000 koronás kölcsön kérdése, amely a plassei villamostelep részére szükséges. Több kisebb kölcsön kérdése. A városi kórház 1906. évi zárószámadatai. Egy bizottság választása. Zárt ülés. Az iskolatanács jelentése. Egy tanító nyugdíjazása és több kisebb személyi nyújtás.

— **A tenger mellé kikötőinek vizsgálata.** *Fuhrmann* Ferenc dr., a tengerészeti hatóság alelnöke több tengerészeti hatósági tisztviselővel az „Előre” gőzösnél a tenger-melléki kikötők megvizsgálására indul. Az „Előre” hétfőn és kedden fogja bejárni a tenger-melléki kikötőket.

— **Október 6. Fiumében.** A tizenhárom magyar vértanu ünnepét, mint mindenkor, ez idén is megünnepeli a fiumei *Magyar Kör*. Erre az ünnepélyre, amint értesülünk, *Nagy György* országgyűlési képviselőt hivta meg ünnepet beszédet tartani. Ez a választás nem nagyon szerencsés a véleményünk s azt hisszük nagyon sok fiumei magyar ember előtt sem. *Nagy György* személye ellen nincs kifogásunk, de mint „kiváló szónokot” elsősorban az a kifogás érheti, hogy — csapni valóan gyatra szónok és ha már a hazából hívunk ide valakit ünnepségek emelésére, úgy különb urakat is lehetünk, akik nemcsak zöld közbeszólásaikkal tűnnek ki a magyar parlamentben. Egyébként még nagyon emlékszünk azokra a badarságokra, amiket *Nagy György* ur a tavalyi ittlete alkalmával összehadart. A fiumei viszonyokat nem ismerő ember nagyképű stílusában magasztalta egéki a magyarságot nyakra-főre üldöző autonómklikket s majd hogy nem hazaárulónak nevezte az igazán hazafias fiumei magyarságot. Nos, az ilyen urakat, mint *Nagy György* ur — kiknek muló értéket legfőképpen egy ötesztendő lejáratu mandátum kölcsönöz — nem kérünk miközénk. Vagy *Nagy György* képviselő ur nem kap máshová ünnepi meghívást, csak a fiumei *Magyar Kör*-be? S a fiumei *Magyar Kör* nem talál más kitűnőséget ünnepélyére csak *Nagy György* urat?

— **Balla szintársulata.** A napokban megjelent *Ballák szereplése* című közleményünkre vonatkozólag a mai postával a következő levelet kaptunk *Balla Kálmán* szinigazgatótól:

Igen Tisztelt Szerkesztő Ur!

A *Tengerpart* f. hó 17-ik számában „Ballák szereplése” című közlemény bevezető részei téves információ alapulnak, mert a kaposvári közönség színházlátogatása és a szintársulat pártolása annyira ki van fejlődve, hogy az igazi színházi városok között is szinte páratlanul áll. Igaz, hogy a „Gut Baba” előadásán „üres” volt a színház, de a könyveim tanúsága szerint ezen az estén többet vettem be, mint Fiumében a jól látogatott estéken. Ami pedig a drámai előadások látogatottságát illeti egy-egy estén több bevétel van, mint Fiumében egy hét alatt volt. Ha a fiumei magyar közönség támogatása azon a fokon állott volna, mint a kaposvári közönségé, az esetben egy fillér veszteség nélkül vonulhatnék be főstációmra, Pozsonyba.

Amidőn kérem, hogy jelen helyreigazító soraimnak kegyeskedjék helyt adni

maradok a Tek. Szerkesztő Urnak
igaz tisztelője
Balla
szinigazgató.

— **A közönség panasza.** Megint panaszos levelet kaptunk a közönség köréből s ismét csak a rendőrséghez kell fordulnunk orvoslásért, amit ugyan nem igen remélhetünk a jeles autonómtestülettől. A panaszos levél szerint a Zichy-tér és a Deák-korzó közötti utat minden délben pontban 12 órakor elzárják, hogy az épülő kapucinstemplom telkén a sziklák robbantani kezdjék. Ezt a műveletet következetesen mindenkor délben, tehát, mikor a forgalom a legélénkebb, kezdi meg, mintha csak meg akarnák akadályozni, hogy a polgárok haza juthassanak. A robbantásra egész délután és délután nem gondolnak. A rendőrségnek kötelessége volna gondoskodni arról, hogy a forgalmat ezen a legélénkebb ponton meg ne akaszák. Ez egyszer talán kedvében járhat a rendőrség a közönségnek, amely egyéb jóban ugy sem részesült eddig az ő részéről.

— **Hajóösszeütközés a kikötőben.** A Magyar-horvát hajóstársaság „Lovrana” nevű gőzöse tegnap este 8 és fél órakor Abbáziából visszatér ben, a kikötőben beleütközött az „Istriano” gőzöshöz, amely szintén a társaság tulajdona. Az összeütközés szerencsére nem volt erős s így sem a „Lovrana” sem az „Istriano” gőzöst komolyabb baj nem érte. A „Lovrana”-n mindössze csak néhány utas volt. A „Lovrana” minden baj nélkül kikötött az Adamich-mólón. A vizsgálatot megindították.

— **Birkózó és torna esték.** A Fiumei Athletikai Club ezental minden kedden, csütörtökön és pénteken este a gimnázium tornatermében este fél 8 órától birkózó- és tornagyakorlatokat tart *Kiss Imre* tornatanár ismert magyar bajnok vezetésével.

— **Kik pályáznak a pozsony-fiume szinigazgatóságra?** Mint értesülünk, Pozsony város október havi közgyűlésén az ottani szinügyi bizottság javaslata értelmében dönteni fog az 1908—1911-ig terjedő évadra nézve a pályázat kiírása ügyében. Hogy kik közül fog a törvényhatósági bizottság választhatni, biztosan még nem tudni. Eddig a következő pályázókról van szó: 1. *Balla Kálmán*, a jelenlegi pozsonyi fiumei kaposvári szinigazgató természetesen szintén pályázni fog. Hisz április elsejével ugyszólván azért fogadta el a hátralevő másfél évet, hogy esetleg véglegesen is itt maradjon, 2. *Komjathy János*, a kassai színház igazgatója, aki nyáron Brassóban szokott játszani társulatával. Andorival szemben három esztendővel ezelőtt kisebbségben maradt a szinigazgató-választásnál. Valószínű, hogy ismét pályázni fog a pozsonyi színházra. 3. *Nádasi József* sopron-makói szinigazgató már Andorai Péter bukása után vállalkozni akart a színház átvételére, de pályázatát akkor nem vették figyelembe. Jelenlegi állomásain igen népszerű. 4. *Szendrey Mihály* nevét akkor hozták ismét kapcsolatba a pozsonyi színházzal, midőn: z államotásról szóló hírek terjedtek

el. Szendrey Mihály tudvalevőleg 1902—1905-ig igazgatta már pozsonyi magyar színészetet, működésével annak idején egyaránt kivívta a kormány és a pozsonyi közönség elismerését. 1911-ig ugyan szerződés köti Aradhoz, de úgy tudjuk, hogy ha megfelelő szubvencióval a kormány biztosítja neki színészetünk színvonalának emelését, ismét elfogadná a pozsonyi színház igazgatóságát. 5. *Thury* Elemér, Krecsányi temesvár-budai színtársulatának tagja, aki évek során át működött már a pozsonyi színházban, 1908-tól kezdve igazgató szeretne lenni. A kultuszminisztériumnak egyik magas állású tisztviselője hathatós támogatást helyezett számára kilátásba a minisztérium részéről. 6. *Vidor Dezső*, a m. kir. Operaház kiváló személye szintén kombinációba került. Ezeket kívül előreláthatólag más pályázók is akadnak majd. A kiírandó pályázat november 15-én jár.

— **A kikötőből.** Ma érkezett kikötőnkbe a „Franz Ferdinand“ osztrák Lloyd-gőzös, amely innen Japánba indul. — A „Germanico“ gőzös nagyobb foszfátzállítmánnyal ma kikötőnkbe érkezett. — Az „Olga“ angol hajó nagy szénszállítmányt hozott az államvasutak részére. — A napokban ismét várhatók újabb színi előadások.

— **A rendőrség előtt történt gyilkosság tárgyalása.** A fiúmei törvényszék esküdt-bírósága október 7-én, délelőtt 9 órakor fogja tárgyalni azt a gyilkosságot, amelyet *Antonini* Helén fiúmei szabóleány követett el a rendőrség előtt *Gilberto* Ferdinánd ellen, aki ellene vallomást akart tenni. A vádat *Melocco* dr. királyi ügyész fogja képviselni.

TÁVIRAT. TELEFON.

A honvédelmi miniszter Bécsben.

A katonai létszámemelés.

Mikor nyújtja be Andrassy a választói jog reform törvényjavaslatot?

A kormány nyilatkozni fog.

Kossuth állapota.

Frigyes Ágost szász király balesete.

Vampetics szerencsétlensége.

Leszakadt vasuti hid.

Kolerajárvány Oroszországban.

A honvédelmi miniszter Bécsben.
Bécs, szept. 19. *Jekelfalussy* Lajos honvédelmi miniszter tegnap ide érkezett.

A katonai létszámemelés.

Bécs, szept. 18. *Jekelfalussy* Lajos honvédelmi miniszter, aki tegnap érkezett ide, ma a hadügyminisztériumban járt, ahol a hadügyminiszter és több hadügyi referens részvételével nagyfontosságú szaktanácskozás volt. A honvédelmi miniszter bécsi látogatása összefüggésben van a katonai létszámemelés kérdésével és a mai tanácskozáson a létszámemelésről és az ennek fejében nyújtandó kedvezményekről tanácskoztak. (Hogy ezekre az úgynevezett bécsi „kedvezményekre“ mennyi portót kell majd fizetnünk, affelől — még nem tanácskoznak. — *A szerk.*)

Mikor nyújtja be Andrassy a választói jog reform törvényjavaslatot?

Budapest, szept. 19. Egy könyvnyomtatás értesítése szerint *Andrassy* Gyula gróf belügyminiszter november első napjaiban be nyújtja a képviselőházhoz az általános választói jogról szóló törvényjavaslatot. A törvényjavaslat szerint minden írni olvasni tudó nagy koru ember választói jogot fog nyerni.

A kormány nyilatkozni fog.

Budapest, szept. 19. Képviselői körökben folynak az előmunkálatok a koalíciós pártok közös ülésének a megtartására. A közös ülésen a kormány nyilatkozni fog a kiegyezés kérdésében. Továbbá meg fogják állapítani, hogy ha egy kerületben a koalíciós pártok több jelöltje lép föl, mi legyen a teendője.

Kossuth állapota.

Budapest, szept. 19. *Kossuth* Ferenc kereskedelemügyi miniszter állapota ma reggel rosszabbra fordult, a délelőtti folyamán azonban javult. Orvosa reméli, hogy néhány nap múlva a miniszter állapotában olyan javulás fog beállni, hogy átveheti tárcája vezetését.

Frigyes Ágost szász király balesete.

Berlin, szept. 19. *Frigyes Ágost* szász király a tegnapi 24-ik lovasezred gyakorlatán leesett a lováról. Az első pillanatban a király balesete nagy megdöbbenést keltett, mert azt hitték, hogy az esés következtében agyrázkódást szenvedett. Az orvosok azonban megállapították, hogy a király csak kisebb sebesülést szenvedett, mely egyáltalában nem életveszélyes.

Vampetics szerencsétlensége.

Budapest, szept. 19. *Vampetics*, az ismert vendéglőtulajdonos beoltatta magát himlő ellen. Az oltás következtében vérmérgezést kapott s kezét amputálni kellett. *Vampetics* most élet és halál között lebeg.

Leszakadt vasuti hid.

Budapest, szept. 19. Az államvasutak igazgatósága jelenti, hogy *Gunja* horvátországi állomás közelében leszakadt a vasuti hid. A forgalom ezért hosszú ideig szünetelni fog.

Kolerajárvány Oroszországban.

Szentpétervár, szept. 19. Oroszország minden részéből érkeznek jelentések a kolerajárvány terjedéséről. A szörnyű nyavalya mindent sok áldozatot szed.

Felelős szerkesztő: *Murai Jenő*.

Szerkesztő: *Korcsmáros Pándor*.

Kiadótulajdonos:

„A TENGERPART“ lapkiadó vállalat.

A FIUMEI KERESKEDELMI BANK

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

ADRIA PALOTA FIUMÉBAN ADRIA PALOTA

betétkönyvek és folyószámlák után

4 $\frac{1}{2}$ % netto kamatot

terít meg feleink.

A járadékadót a bank önmaga viseli.

Egy már bejelentett, biztos jövedelmet ígérő szabadalomhoz, mely mindenféle szeszes ital kiméréséhez nélkülözhetetlen

társat keresek.

Szükséges tőke 1000 korona.

Lehetőleg írásbeli ajánlatok „Szabadalom“ jellegével a kiadóhivatalba címzendők.

BUTOROZOTT SZOBA

utcai 2 ablakos egy vagy két ur részére teljes ellátással azonnal kiadó. — Cím: Via Risorta 365. I. em. balra.

UJ
FÉRFIRUHA TEREM.
FIUME, Corso 7. II. em.

Alulirott, a *Wenitzky*-féle férfiruha-terem eddigi első szabása önálló

férfiruha termet nyitottam
Corso 7. sz. alatt (II. emelet).

Tizenöt évi szabási multam, melyből 4 évet Fiumében és 11 évet Budapest legelső férfiruha termeiben töltöttem. Kezdekedik munkám és zabásom kitűnő voltáért. Legújabb valódi angol és hazai szöveteim máris raktáron vannak és kérem a n. é. közönség szives mielőbbi látogatását.

JUTÁNYOS ÁRAKAT SZÁMITOK.

Mely tisztelettel
SCHENK LAJOS,
Corso 7. II. em.

Október 1-ére kiadó

jobb családnál igen szépen butorozott szoba, kilátással az *Adamich*-térre.
Cím: Via Governo 22. III. em.

A
„De la Ville“
kávéházban
ma és minden este
BARCA JENŐ
kaposvári jeles cigány zenekara
hangversenyez.

Reggelizés előtt fél pohár

Schmidthauer-féle radio-activ

Igmándi keserűviz az elfontott gyomrot 2-3 óra alatt teljesen rendbe hozza. HATHATÓS ÓVSZER A BELSŐ BETEGSÉGEK ELTERJEDÉSÉNEK MEGGÁTLÁSÁRA, ÚGYSZINTÉN KIVÁLÓ GYÓGYHATÁSÚ GYOMOR-, BÉL- ÉS VÉRBÁJOKBAN, TOVÁBBÁ ELKÖVÉREDÉS, SZIVELHÁJASODÁS ÉS AZZAL JÁRÓ FULLADÁSNÁL, SÁRGASÁG, MÁJ- ÉS LÉPDAGANAT, CUKORBETEGSÉG, ARANYÉR, CSÚZ- ÉS KÖSZVÉNYNÉL, VÉRBŐSÉGNÉL S EGYÉB BELSZERVEZETI BAJOKBAN. — Főszétküldés a forrástulajdonos: Schmidthauer Lajos gyógyszerésznél Komáromban. Kapható minden jobb gyógyszerár és fűszerüzletben, Fiumében Heim F.-nél, kis üveg 30 f., nagy üveg 50 f. — Össze nem tévesztendő más fajta keserűvizekkel.

GAMBRINUS-BUFFET

VIA LIDO, DANIEL-MOLO ATELLENEBEN.

Van szerencsém Fiume város és környékének t. közönségével tudatni, hogy fenti cím alatt Fiumében gazdagon felszerelt

uzsonna-termet és álló sör- és borozót létesítettem.

Raktáron tartok állandóan friss prágai füstölthús különlegességeket, naponként hozatok valódi bécsi virstíliket és azokat helyiségemben melegen is felszolgálom.

Stajer hizlalt baromfiak, kacsák, libák, tisztán kikészítve, hidegen és melegen.

Sajtok, halkonzervek, főtt és sült édesvízi és tengeri halak, befőttek, gyümölcsök, csemegék állandóan raktáron.

A **kobányai polgári serfözde** sokszor díjazott és közkedvelt világos márciusi és barátsöre csapról mérve, palacsöntet jégbe hűtve palacsontokban is árusítom. Bel- és külföldi boraim a legkiválóbbak.

Szakértelemmel rendezek bufetteket klubokban, családoknál, esküvőkön vagy magánosoknál.

Finom, előzékeny kiszolgálást biztosít

KUHN GYULA.

Szent-István védjegyű Dupla Maláta-sör palacsontokban.

KORONA

■ VENDÉGLŐ ■

FIUME, CORSIA DEAK 30.
TELJESEN UJJÁALKITVA.

Kitünő magyar konyha.

Valódi magyar borok.

Izletes ételek és italok.

Előfizetőknek ebéd és vacsora:

18.—, 24.— és 30.— frt.

Magyar honfitársainak szives támogatását kéri

HOPP VINCE,

VENDÉGLŐS.

„OLIMPO“ CINEMATOGRAF

Via Germania 11. szám. Braida.
Naponta előadások d. u. 4 órától kezdve.

Vasár- és ünnepnapokon d. e. 10 órától 1-ig és d. u. 4-től 10-ig.

Rendkívül érdekes képek.

Kiváló Ujdonságok.

☞ Kétszer hetenkint váltakozó műsor. ☛

BELÉPTI DIJ: I. hely 40 fill.
II. hely 20 fill.

Katonák és tíz éven aluli gyermekek a felét fizetik.

SZOBA ÉS CIMERFESTŐ VÁLLALAT.

Van szerencsénk a n. é. közönséget értesíteni, hogy Via del Pino 9. szám alatt cimer-, szobafestő és másoló-üzletet nyitottunk.

Elvállalunk szoba- és díszletfestést, mázolást a leggyorsabb kivitelől a leggazdagabbig.

Fa-, bádóg-, vászon- és üveg-cimtblák készítését a legmodernebb kivitelben a legolcsóbb árak mellett.

A n. é. közönség szives pártfogását kéri

mély tisztelettel

KURZ FRIGYES és TSA

Via del Pino 9. szám.

„Progresso“

Cinematograf (Mozgófényképek)

ANDRÁSSY-UTCA 1. SZ.

Kétszer hetenkint új műsor.

Hétköznapokon d. u. 5—10-ig.

Vasárnapokon d. e. 10—1-ig és

d. u. 1/4—11-ig.

Állandó előadások.

TELEFON 472.

Klotild szálloda és pensio

SUSÁK, 5 percnire Fiumétól,

Kitünő teljes ellátás fürdővel, lakással napi 5 koronától feljebb.

Nyári tengeri fürdő. Külön meleg tengeri fürdő.
Oriási nagy terasz a tengerre.

Remek étterem. — Kitünő tiszta italok.

Olcsó árak. Pontos kiszolgálás.

Fiuméből omnibuszszal 5, gyalog 10 perc séta.

KELLEMES KIRÁNDULÓ HELY.

Resch Ant. tulajdonos.

Nattich Henrik

FIUME, Corso.

Chronometer és műorás

Genfi és Glashütte-féle angol különlegességi gyártmányok.

Rákóci vendéglő

Az új kivandorlási palotával szemben.

Valódi magyar konyha.

Ebéd és vacsora 20 forint.

Kényelmes hely társas kuglizók részére. Gyönyörű kerthelyiség.

Tisztelettel

GULYÁS LÁSZLÓ, vendéglős.

FIGYELEM MAGYAROK!

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy szeptember 1-től kezdve lesz nálam kapható és pedig a következő árak mellett: Pörkölt vagy gulyás 1 pohár sörrel 52 fillér, tormásvirsli 1 pohár sörrel 44 fillér, 10 pohár sör után 2 pohár ráadásul jár.

Valódi magyar konyhám az abonnensek figyelmébe ajánlom.
Aki a társas szórakozást szereti, az ne mulassza el felkeresni a magyarok által kedvelt

hol a nap bármely szakában frissen csapolt sör és hamisítatlan magyar bor kapható.
Pontos és előzékeny kiszolgálásról ismert nevem kezéskedik.

Kitünő tekepályám a t. közönség rendelkezésére áll.

Monte Verde vendéglőt,

Kiváló tisztelettel

LIEBL ISTVÁN, vendéglős.

A Fiumei Népbank Részvénytársaság (Fiume, Andrassy-utca 1. sz. I. em.)

elfogad a legelőnyösebb feltételek mellett betéteket takarékkönyvekre, számlára és giro-számlára:

hitelt nyújt folyó számlára és elfogadványok a:

leszámított váltókat és kereskedelmi értékeket:

kibocsát csekkeket, utalványokat és hitelleveleket a monarchia és a külföld minden nagyobb városába:

vesz és elad értékpapírokat, külföldi váltókat és bel- és külföldi pénznemeket:

előleget nyújt arukra és értékpapírokra:

megőrizz és kezel értéktárgyakat:

gondoskodik okmányok, értékpapírok, szelvények és kisorolt értékek inkasszójáról; vegrehajt tőzsdei

műveleteket kellő gyorsasággal:

fizetéseket eszközöl mersekelt feltételek mellett a főbb kereskedelmi piacokon.

VELENCE CAVALLETTO

SZÁLLODA és ÉTTERMEK

a Márkustér közvetlen közelében

teljesen ujjáalakítva.

Szobák 2^{1/2} lirától, teljes penzió 9 lirától feljebb.

Kitünő konyha, tiszta italok.

Társaskoosi és megbízott az állomásnál.

VILLANYVILÁGÍTÁS!

GÖZFÜTÉS! — FÜRDŐK!

Tulajdonosok:

Serantoni és Fratelli Scattola.